

ZOMBOR és VIDÉKE.

A BÁCS-BODROGH MEGYEI EGYESÜLT ELLENZÉK HIVATALOS POLITIKAI KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 8 frt. — Félévre 4 frt. — Negyedévre 2 frt.
Néptanítóknak egész évre 6 frt. — Félévre 3 frt. — Negyedévre 1.50.
Egyes szám ára 10 kr.

Felelős szerkesztő:

Dr. MOLNÁR GYULA.

Megjelenik hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

Szerkesztőség: Gromon- és Zrinyi-utca sarkán.

Kiadóhivatal: Csendes-utca TOTI-féle ház.

Megfordított irány.

A XVIII. század első negyedében egy kiterjedt állam hatalmas fejedelme vonult minden kíséret nélkül Ázsia keleti részéből Európa nyugoti részébe és egy kis országokában állott meg; egy kis városkában letelepedett, és ott egy ízei-pízei kis házaeskát épített.

A kicsi, de boldog országokait Hollandiának hívták és a kis városkát Saardannak, míg az ízei-pízei házaeskát „Péterházaeska”-nak hívják, mert e kicsiny házat a nagy Péter építtette magának.

Itt tanulta Péter szorgalmas munkásként a hajóépítés művészetét. E kis házaeskában vette meg e nagy ember óriási terveinek alapját, melyek által népét boldoggá tenni törekedett, amennyiben a kulturát ugyszólván a házba vitte.

Itt ismerte meg a víz megbecsülhetetlen értékét, a mely nélkül nincs növényélet, amely nélkül nagyban való kereskedelem nem képzelhető. Itt teremté meg a tervet — birodalmi székvárosát a Nawa partjára tenni át. E ezelől őt erdőségeket vágatott és mocsarakat száritott ki, a Sarnat alföld folyamait összekötötte esatornákkal egy systematikus folyó- és hajózás-hálóvá, a miáltal a kereskedelem és jólét óriási léptekkel haladt előre. — Igéretekkel és kitüntetésekkel tuósoktat és művészeket vont maga körébe, különösen Németországból, munkásokat és gyarmatosokat telepített az országba.

A Balti tartományokban minden helység és kastély a németiség iránti sympathiából német tájszólással lett elnevezve és Hollandia iránti halálból a főváros is holland tájszólással „Piterburg”-nak neveztetett sőt a nép ajkán még ma is „Piter”-nek mondatik.

Ama vár, melyben minap két hatalmas császár találkozott szintén „Piterhó”-nak neveztetik.

Korán utolérte e törekvő férfit a halál és még két legutolsó kívánságát sem látta teljesedése menni, melyek egyike a Volga összeköttetése a Donnal, a másik a bosporusi zárkapú felszabadítása. E két utolsó munkálattal a vízi úton való világkereskedelem iránti élnék vágya nyert volna kielégítést, minthogy ezek által birodalma cirkuláló vízerekkel lett volna az összes világtenge-

rekkel összeköttetésbe hozva, hogy ezen utakon élnék kereskedelmi forgalmat tarthasson fenn.

A nyugoti cultura mindégyre kelet felé haladt volna előre, a mit Péter halála után utódai részben el is értek.

Ma a XIX. század végével ezen áramlat az orosz határon tárt karok helyett szuronyerdő és fegyvertűzel találkozik, mely fenyegetően irányul nyugot felé. Ugy tesz mintha észak és nyugot közt most kezdődne meg a nagy háboru. Az a háboru, melyet a kis káplár, Napoleon már szent Ilona szigetén megjósolt, a háboru, melyet a békét szerető cultura a durva- és elvadultság ellen vív.

Nem vetik meg északunkon szövetségre lépni az emberiség ostorával a vallási örülettel.

Nemzeti törekvések látható ezelők és elérhető eszközök után törekednek, a melyek megszerzéséhez nemes lelkesülés vezet; mialatt a vallásos rajongás éppen a látható ezelők és elérhető eszközök hiányában elvaduláshoz és végül az auto-dafé-hez vezet. A kelet győzelmé a nyugot fölött a Eceloták óhaját képezi.

A diakovári püspök nem is titkolja ebbeli vágyát, melyet azonban nem kell komolyan venni, mert hisz ugyanaz a Strossmayer volt az is, a ki a pápai esalhatatlanság ellen nyilatkozott, a mi magában véve nem volna ósárlándó, ha nem sietett volna legott Rómába derekát meghajtani; és így a kieví sürgöny sem látszik egyőbnek lenni, mint egy alkibiadesi hajlam kielégítésének, mely ezen egyházfőt itt-ott megszállja. „Azt akarja, hogy beszéljenek róla.”

A mit különben róla beszélnek, az üres hang, a mit azonban Belováron h o z z á beszéltek, az meg van mondva.

Nagy Péter intenzióit a történelmi adatok igazolták és csak ama tévedésre akartunk rá mutatni, a melybe azok estek, a kik végrendeletének végrehajtójául tartják magukat, a mennyiben a nyugot ellen törnek, obscurus hatalmak szövetségében, holott ő éppen nyugot választá amaz országokait tartózkodási helyétől és mintaképűl, mely egy századdal előbb a spanyolokat az országból, a papokat az iskolából kiűzte.

Ezen idő óta Hollandia szabad iskoláiban egy nem-

zedék neveltetik, mely békés kifejlődésben a jólétek Európában elismert legnagyobb fokát érte el. Kölesönös vallási viszátkodások ott ismeretlen fogalmak, mivel ott megfosztották a papot attól, hogy magvát a szenge gyermek kedélyébe beoltsa. Mennyire sajnálatos azonban reánk nézve, ha azt kell tapasztalunk, hogy feledhetetlen Trefortunk utolsó óráit is megkeseríté ama körülmény, hogy az állam legfőbb fölügyeleti joga az iskolák fölött is vitássá tétetett. Ez azonban a megfordított irányzat-hoz tartozik, mely államéletünket átlengeti.

A helyett, hogy az iskolákat minden obscurus befolyástól megszabadítanák, még jobban elhomályosítják. A helyett, hogy a cultura fiákyait kelet felé vinnék, mint azt N. Péter megkezdette, inkább az orosz posványok vastag ködö borítja a nyugotot is.

Hála a béke-ligának, mely ezen elvadult törekvésnek áttörhetlen gátat vetett.

J.—s.

A tél lehelete.

A szegénység legnagyobb ellensége itt benyitott a kűszobón. A rongyos, düledt, alacsony kunyhók koldús lakóinak réme, kínzója már érezteté fagyos leheletét. A természet lassan átzenvedé halálközelmét.

És mely esend álland be a kövé fagyott göröngyök fölött, s csak a nyomorgó szegénység szenvedéseinek kínos sóhaját és szívszaggató segélykiáltásait fogjuk hallani, a tél unalmas, álmos egyhangúsága közepezt.

Halál szüretjének évadja itt van. A beteges tüdők tágulása rövidebb és rövidebb lesz. S azokat a földönfutókat, akiket tán megkímél a fagy, elviszi az éhség nyomora.

A fecske elszáll keletre, a vakond mélyen leássá magát a föld meleg nyomrába, csak a szegénység nem tud kitérni, nem tud menekülni. Mintha arra volna teremtve, hogy iszonyú boszuját ő rajta töltse ki a tél kiméretlen fagyja. Csak a nyomorult koldús nem találhat melegezt sehol.

De hová is lennének szegények, ha az emberi könyörületesség jóságos melege föl nem olvasztaná a szélnek kített kunyhók ablakainak ezifra télvirágait! Mi lenne a szegény árvák tömegéből, ha az emberszeretet jóságos anyagya nem táplálná és ruházná őket; ha megfelekednének róluk gondoskodni!

A „Zombor és Vidéke“ tárczája.

Hogy főztük le a világ fürdőit?

Egy hét óta ez az esemény a fővárosban.

Igenis főztük a világot, még pedig úgy, hogy Európa valamennyi világfürdője meg fogja sínyleni. A tengeri fürdők Odessa, Spaa, Nizza stb. lejárta magukat, mert ezentúl Budapesten fogunk fürdőzni. M e t e g e r tanár az ő massage-ával marhadat a hollandusoknak. Norvegia fenyeveszt ezentúl nem fogja látni a világ, hanem eljön Budapestre fenyoállatot szívní.

Nemde ez aztán a vívmány!

Majdnem hihetetlen és lehetetlen egyúttal.

Pedig úgy van hölgyeim! Páris ezentúl nem fogja énekelni a „Szép Helená”-ban, hogy az asszony-népnek furesa praktikája van, mert hiába való már minden praktika és taktika, orvosokkal való összebeszélés, könny és ájulás, a férjek előtt megszűnik létezni. Karlsbad, Franzenbad, Grafenberg, Gleichenberg és mindenféle „Bad” és „Berg,” mihelyest megtudják, hogy Budapest mindezeket pótolhatja, még pedig oly előnyösen, hogy a fürdői nyári kurákat itt télen is élvezheti az ember.

— De hogy lehetséges ez? — kérdik már türelmetlenül a meglepett olvasók.

— Nagyon egyszerűen!

— Két szóban rejlik az egész, ebben hogy: Körúti fürdő.

Aki legutóbb Budapestén járt és látta a nagy körutat rohamos fejlődésében, azt a végtelen hosszú fényes palotasort, annak lehetetlen, hogy föl ne tűnt volna az az impozáns négyemeletes palota, mely ezt az aranybetűs feliratot viseli: „Körúti fürdő és gyógyintézet.”

Amít a humanizmus, az orvosi tudomány a szenvedő emberiség javára föltalált, azt mind együtt találhatjuk ebben az intézetben.

Ha belép az ember a lépesőházba, már ennek kellemes melege és gyönyörű ornamentikája is sajátóság jólétebe ringatja az embert. A falakra gyönyörű freskokban van odalehelve néhány tündérrege, a mennyezetet is gyönyörű festmények vannak. Innen jut az ember a fürdő tulajdonképeni előcsarnokába, mely ha lehet még szebb, mint a lépesőház.

S most lépünk beljebb a tengeri fürdőbe.

Tágas, gyönyörű oszlopokon nyugvó csarnok ez. A közepén óriási medence, melyben folytonosan hullámoz a gazdag vastartalmu ásványvíz. A hullámapás olyan folytonos, mint Ostende homokos partján, fölölnyi magas hullámokat ver egy elmsé szerkezet, mely a medence oldalába van illesztve. A medence első rangú vastartalmu vízzel van telve. A híres királyutczai vasforrás vize ez, melyről első orvosi szaktökintélyek elismerik, hogy egyike Európa legjobb gyógyvizeinek.

A tengeri fürdő egyszersmind gőzfürdő is. Ellátva a kényelem minden követelményeivel. Jégáldoz víz épp úgy van, mint forró víz, a csapok és tusok végtelen száma áll a fürdő közönség használatára annyi leleményességgel, hogy hamarjában azt sem tudja az ember, hova forduljon előbb.

Az idegbetegek részére a fürdőnek külön hidegvízgyógyintézete van. Ott van aztán a massagegyógyimód és a villamos fürdő s általában mindennel el van látva az intézet, ami könnyebbülést, gyógyulást adhat azoknak, akiknek idegeit támadta meg az izgalmas életmód, vagy más körülmény is.

Van azonban a fürdőnek egy más, sokkal fontosabb és nagy-jelentőségű osztálya és ez a tüdőbetegek javára szolgál. — Az úgynevezett belégzési kurák képezik a mai orvosi tudomány-

nak azt a nagy vívmányát, melyekért ezer és ezer ember tartozik áldással és köszönettel.

A pneumatikus kamara egy ablakkal ellátott vasszekerényből áll, melybe ¹/₁₀ atmosperág sűrített levegőt vezetnek be s a benne ülök ezt lélekiük be tudják. Oránként 100-000 köbméter tiszta levegő halad át a vasszekerényben, mely négy személyre van berendezve s a benne ülök nem is érzik a levegő roppant nyomását, csak azt, hogy tüdőjük tágul, hogy ereikben jobban pezseg a vér, hogy megifjodnak, megerősödnek.

A belégzési kurák második neme a fenyoállat belégzésére szolgál. Víznyomású gépszerkezet tölti meg a tágas termet a fenyevesek azonos levegőjével s a beteg azt hiszi, hogy Tátra fenyevesiben épül újra a tüdője. Ugyanitt van a sölög-inhalálás is, mely szintén előre haladott tüdőbajoknak való.

A belégzési kurák intézője Dr. Szigeti Márton, a gleichenbergi jeles fürdőorvos és specialista, aki a fürdőhasználatával kapcsolatos életmódot is megállapítja és előkezeny szeretremelő modorra könnyíti meg a kurák használatát. A fürdő másik igazgatója Scheiber dr szintén ismert specialista az idegbetegségek terén.

Hogy milyen eredmény és vívmány ez a fürdő fővárosunkra nézve, azt bizonyítja az a nagy érdeklődés, melyel iránta a közönség már is viselkedik. Humánus intézmény iránt még nem nyilvánult ilyen nagy figyelem s az intézetnek már is annyi a látogatója, amennyit nem is vártak. A tulajdonos Freund Vilmos építészemérnk, aki maga építette és rendezte be a fürdőt, nagy és hasznos szolgálatot tett az emberiségnek.

A külföldi fürdőzésről akár le is mondhatunk.

Idegbetegek, tüdő és gyomorbetegségek bizalommal kereshetik fel a körúti palotát, melyből néhány havi használat után gyógyulást, egészséget vihetnek el.

6.

A közszeret ilyenkor kibontja a közjótékonyág fényes zászlaját.

A jólétben úszók, a boldogok táborát képezve harcolnak a természetnek kegyetlenné vált hideg zúmarája ellen, a ruhátlan árvák, koldusok, tehetetlen éhezők békák érdekétől.

Aki legtöbbet megmentett, annak van a legjobb szíve.

Az ilyen mentők egyesületén legyen igazi áldás! Szereshet-e a lélek nagyobb is dicsőbb megnyugvást, mint mikor a szegényeknek alamiznát osztogathat?

Az ember legszebb erénye a jó szív igazi melegenek forrása: a jótékonyág.

A ki a küszöbéről elkergeti az éhezőt, a pihenésre vágyót, az gondoljon Ahasverus sorsára, hogy mi érte őt, midőn a szegény Jézus, aki vállán a nagy keresztel pihenni akart Ahasverus ajtajánál, onnan előzte.

Legyünk méltányosak az önhibájukon kívül sanyarú sorsra jutott szegények iránt. Ne töljük el túlnak a könyörületre szorult embernek felénk nyújtott kezét.

Akiket a csapások megkíméltek, talán a szenvedéseket viselő áldozatok árán menekültek és lettek boldogok!

A sors kerekének világra szóló története van, s ha valaki erősen is kapaszkodik egyik szerencsés külődjébe, gondoljuk meg, hogy ha bár óriási periferiája is van ennek a kereknek s így hosszú idő alatt fordul egyet, — de forog.

A szerencsében az igazság a munka. Szerencsés aki dolgozhatik. De hol találjon munkát a nyomorult, hol szereset?

Ha beáll a tél, stagnál minden munka. Hol találjon hát dolgot a béna, ha még az épkézi és ép egészségu szegény családok tagjai is nélkülöznek, éheznek és fáznak.

Fázni és éhezni! A legborzasztóbb, amit a sors kitalált!

A természet hadüzenete már megtörtént az első vastag dérről. Remegő szívvel, összeszorult kebelvel gondolnak az elhagyottak a viaskodásra s előre is remegnek a szomorú biztos eredménytől, ha róluk tán megfelelkeznek.

De nem feledkezünk meg róluk!

Az ember erkölcsének föl kell ébrednie az elhagyottak sorsán segíteni. Majd ki fog gyulni a közszeret langja, s a koldus ha fázik megmelengetheti mellette didergő testét és nem fog éhezni, ha kinyújtja kezét alamizna után, mert az elfalult szívek fagyát is föl fogja olvasztani a jó szellemek eme áldásos parázstüze, amely a pogányság romjai fölött gyúlt ki először, hogy soha el nem havadó melegeivel világosítsa be a sötétség évegeit.

Legtöbb bűnös esekedet kiűzött a kényszerűség. S ha a törvény, hatóság, a társadalom üldözi a bűnt, miért nem igyekszik betönni a bűn forrásait, hogy a bűzös kigőzögés gyilkoló füstje meg ne rongosza az atmoszferát!

Mert a hatóság és társadalom könnyönyt veszi a szegények sorsát. Azon kell lennünk, hogy a jobbra érdemesnek ne csak percnyi enyhülést, de legalább szegényes megelhetést teremtsünk.

Aktuálisá vált, hogy a hatóságok és a társadalom előre gondoskodjanak a nyomorultakról. Ha minden jómódu ember csak egy krajczárral is járul a jótékonyág percselyéhez, sok, nagyon sok koldust meglehetne menteni az éhségtől, a bűntől. A módos ember lelke pedig lelne megnyugvást és őt nem terhelne a mulasztás vétké sem a szívtelenség vádjá. Mert kitérni az adakozás elől szívtelenség és vétek.

Legtöbb városban van már jótékonyági egyesület, mely áldásdús tevékenységevel annyi enyhülést szerzett. Mindenféle kövessék a jó példát. Tomorülünk a szent bucsúra a jószág genuszának lobogója köré és keressünk föl magunk hideg viskójukban a szegényeket, lelünkben a jószág melegeivel és kezünkben az áldás kegyerével, mint Jézus tette, s ne várjuk a koldust míg küszöbről küszöbre járva hozzánk is benyit alamiznaért.

Enyhítsünk a szegények fájdalmait!

Fekete.

Egy takarékpénztár titkai.

Ismét egy penzintézet lelkelni manipulációiról kell olvasóinknak lirt adni és ezzel minden jóról elvonni bizalmatlanságát fölkelteni. Mert valóban a lelkelenség netovábbja az, melylyel a **kulái takarékpénztár** Kula és környéke jólismert és bizalmat viszonozza.

És a takarékpénztár álnok, kepmutató könyvelőjének szébbé mosz gazdalkodása folytan a bank szíre jutott.

Non kevésbé, mint 78000 frt, sikkasztás és mintegy 65—70 ezer forint kétes tartozás szerepel a szomorú ügyben.

Bosko A. Mór könyvelő, a megyészerzte ismeretes gentleman, ki semmiből fölvergődött odáig, hogy Kulának egyik legnagyobb részben alakja lett: ki urí fogatott tartott, házakat vett és építtetett, szállást vásárolt, szoval pompás életmódot folytatott, most mint elvetemült sikkasztó-szökvény kerestetik.

Ime, egy új példa Esopus meséjére. A bohóc azt állítja, hogy senkisen tudja a malacz hangját föl hűen utánozni, mint ő és fogadott is egy paraszttal, ki a versenyre szíre alatt egy valóságos malaczal jelent meg. És mikor a bohóc a malacz hangját utánozta, azután pedig a paraszt a szíre alatt levő malacz farkát megszörítve, a malacz saját hangját hallatta, a nép fölkiáltott: „A bohóc jobban esmálta!”

Ilyen a nép ítélete!

De mikor a paraszt szíre elől előtte a valódi hangadót, akkor elnémult mindenki és hallta, mennyire tévedett.

Bosko A. Mór nyájasságával, ravaszágával megnyerte a közönséget és olyan telhatalommal vezette a takarékpénztárt, annyira imponált még az e téren szakértőkkel elismert kapacitások előtt is, hogy a kételynek még csak egy atoma sem jöbbsajátott volna hozzá, mert hisz egy volt a kiáltás: „Bosko jobban esmálta!”

De most, hogy a malacz előkerült, más lett a kiáltás: „Mennyire tévedtünk!”

78000 frt sikkasztás! Kelle-e ennél több?!

Az ember szíve a legmélyebb keserőséggel telik el, ha arra gondol, hogy ezen óriási összegben, melyet egy ember oly könnyen elfeésért, hány szerény embernek van része, hány vérszerűen szerzett és a legnagyobb ártalom árán megtakarított fillér foglaltatik!

Ezzer szerése még, hogy az intézet élén áldozatkész és akaraterős férfiak állanak, kik a vesztés nagyságát fölfojva, kitartással küzdenek a végromlás elhárítása érdekében.

De hogy történhetett ily óriási sikkasztás?

A dolog igen egyszerű, ha meggondoljuk, hogy a kulái takarékpénztár, mely közel 20 éve áll fenn, nemesak a környékben, hanem országszerte is a legjobb hírnévnek örvendett.

Volt idő és pedig nem is igen régen, hogy 80 frt névértéket képviselő részvényei 160 frt-ért vásároltak és még csak három hettel ezelőtt is 128 forintért keltek a részvények.

Ma semmit sem érnek!

A titkárkönyvelő ur barátságából iratott alá egyesek által váltottak a takarékpénztár részére, amelyre felvett pénzek elszelbettelek, de el nem könyveltettek.

A sikkasztásra csak a véletlenül vezette az egyik felügyelő bizottsági tagot s ha ez meg nem történik, ki tudja, meddig vezetethet volna még Bosko A. Mór ur az egész közönséget az orránál fogva.

A felvett kölcsönök a könyvelő egy privat könyveskéjébe sorban fölgyűjtettek, amit a könyvelő ur bizonyára azért tartott szükségesnek, hogy a lejáratok fedezetéről (természetesen megint csak barátságos váltók által, amint ezt már évek óta ízhette) gondoskodhassék.

Ezen könyveske azonban mindig gondosan zár alatt tartottat. Most A. Mór valami ügyben Pestre utazott, egyik felügyelő bizottsági tag hozzájutott e könyveskéhez és kitűnt, hogy ott a takarékpénztár mintegy 78—80.000 forinttal többet tartozik, mint az az utolsó évi mérlegszámlában feltüntetve volt.

Ugyanakkor, mikor a takarékpénztárban e fölfedezésre jutottak, Bosko A. Mór Bpestről sürgönyöz, hogy szabadságidőjét kéri meghosszabbítani, miután **egészsége helyreállítása** e céljából Bécsbe, esetleg valamely fürdőbe szándékozik utazni. (Bosko A. Mór körülbelül 60 éves, meglehetősen rongált egészségű állapotok között levő férfi.)

A tpenztári igazgatóság rögtön sürgönyözött vissza, hogy azonnal jöjjen haza.

E sürgöny elég volt arra, hogy a sikkasztó már másnap Párisban legyen.

A Bpesti főkapitányság ugyan megtette a késői feljelentésre a szükséges intézkedéseket; de bizonyára megszagolta az egész is a macskát és visszabújt lukába vagy más irányba vette útját. Allitólóg Parison át Havré felé vette útját és elfogatása itt elrendeltetett; de mind ez ideig az elfogatási parancsnak semmi eredménye és azt hiszik a jövőben sem lesz, mert a szökvénynek sikerült a fogdomegek látóköréből kikisiklani, ami bizonyára nem történik, ha a kulái tpenztár abhelyett, hogy a sikkasztót haza praanosolja, egyszerűen a rendőrség útján haza hoztatja.

Most tehát még azon reményről is meg vannak az érdelek fosztva, hogy legalább fölvilágosítást nyernek a fennforgó hiányra vonatkozólag.

A „Hazai első takarékpénztár” 40.000 frtos követelésére vonatkozólag már rendezte ügyét, most csak még egy-két nagyobb hitelező van hátra, kikkel akként szeretné az igazgatóság tartozását rendezni, hogy abból 20%-ot engedjen.

Sikerülni fog-e a békes rendezkedés, az még e pillanatban nem tudható, miután az e célból Bpestre utazott megbízott még nem tért vissza.

Reméljük azonban e nagy szerencsétlenségben még a legjobbat és ez abban áll, hogy 30.000 frt tartalékalap a 40.000 frt részvényeké és az önként fölajánlott adakozások, melyek máris meghaladják a 20.000 frtot, végre a betéteknek 20%-a fognak áldozatul esni e lelketlen manipulációnak.

Erdekes világot vet a következő eset e takarékpénztár gazdalkodására:

Egyvalaki a helybeli (kulái) „Takarékö és hitelszövetkezet” 30 frt névértékű képviselő részvényéből 7 drbot nyújtott be a takarékpénztárhoz, melyre kiszolgáltatottat 1800 frt, mondó szóval: egyezzen nyolcezer forint kölcsön. Tehát 210 frt értéket képviselő részvényekre 1800 frt!

Nem hallatlan dolog ez?!

Egy másik esetben két váltóra, melyek közül mindegyik 1900 frt-ot szólt; de amelyek közül egyik csak egy aláírással bír: — a másik pedig már a telekkönyvi hivatalban is megfordult és a hátrátan fölgyezett C 6. jelzésből kitűnik, hogy nem az első, se második helyen lett betáblázva. — tehát e két váltóra melyek pedig közfelfoghatóság duhiusosok — 1900, mondó egyezzen kilencezszáz forint szolgáltatott ki.

Tegnap (e hó 5.) délután titkos sugdosás zavarta fel újra a kedélyeket. Valaki a tpenztári részvényeket akarja összevásárolni és titkos ágensük jártak házról-házra ilyenek tulajdonosaihoz egy-egy részvényért 25 — majd 30 végre 60 frtot is ígérve.

Voltak akik örömmel találtak az érteketlen papirokon, voltak kik visszahökentek az ajánlatra és minden jót reméltek.

Reméljük tehát mi is a legjobbakat.

Kétségek vonható azonban minden körülmények között, hogy e részvények még valaha értéket vergődjének. Mi ezfajta lehet tehát e titkos összevásárlásnak, az meg nem fogható.

Bizonyára valakinek sok kábóbi való pénze van még!
Pedig ugyancsak eleget elnyeltek már ezek a papirok!

Az új véderő-törvény.

Szándékosan írjuk e címbe az „új” jelzőt, mert az a törvényjavaslat, melyet Fejérvári Géza br. honvédelmi miniszter az országgyűlés elé terjesztett szombaton, lényegében egészen új és nem pusztá átalakítása a régi törvénynek.

A terjedelmes javaslatot csak kivonatosan közöljük, de a legfontosabb pontokra mindazonáltal kiterjeszkedünk.

Jelenlékeny változások lesznek

a közös hadseregnél:

A hadkötelezettségi kor nem 20., hanem 21. évében kezdődjék az ifjúna a javaslat szerint.

A hadi létszám sem a hadseregnek sem a haditengerészetnek törvényben nem állapították meg, hanem az évi ünejuztalék az eddigi 800.000 főnyi hadi létszám fenntartásához mért mennyiségben számították ki. E szerint az eddigi 95.474 főnyi üneju helyett egész monarchiából évente 103.100 üneju soroztatik be. E számból a népesség arányához képest a magyar korona országaira az eddigi 39.552 üneju helyett évenként 42 ezer 717 üneju esik.

Ezzel kapcsolatban a tényleges szolgálatot nem teljesítő elemek, mint papnövendékek és papok, tanító-jelöltek és tanítók, nem számítandók az ünejuztalékba, hanem a póttartalékba osztandók be.

A honvédség részére az eddigi bizonytalan állapot helyett a mai hadi létszámhoz mérten 12 ezer 500 főnyi évi ünejuztalék állapították meg.

Legtöbb változások a póttartalék meg új. Nevezetesen: létszáma a törvényben nem korlátoztatik s e célból abba a hadsereg és honvédség ünejuztalékainak teljes fedezése után fennmaradó fölöség, — ugyancsak az ünejuztalék alkaival „kevesebb alkalmasak” és végre mindazon katagóriák osztattak be, melyek eddig béke idején a tényleges szolgálat alól fel voltak mentve. — Ezekhez tartoznak a családi viszonyok alapján felmentettek is.

Nemesak a közös hadsereg, hanem a honvédség is elláttatik póttartalékkal olyképen, hogy a póttartalék a fegyverszám egy éne két förésze között aránylagosan fölosztatik.

A póttartalékosok eddigi nyolcezer katonai kiképzetés helyett a tartalék időszakai fegyvergyakorlataira is behívandók.

Az egyévi önkéntesség intézménye a következőleg alakították át:

Az új tényleges szolgálat kizárólag a katonai kiképzetés céljaira tartatik. Ebből kifolyólag a helyőrség választathatása, amely az eddigi törvény szerint azon tekintetből volt megengedve, hogy az egyévi önkéntesek a tényleges szolgálatat egyidejűleg esetleg egyetemi tanulmányaikat is folytathatják, jövőrre elesik. De az egyévi önkéntes jövőrre is választathatja a hadsereget, amelyben szolgálni óhajt. Másfelől az, aki tanulmányait nem folytatja, a tényleges szolgálatot ezentul nem halaszthatja el.

Minden egyévi önkéntes, aki a katonai állományban szolgál, tartozik a tényleges szolgálati év végén a tartalékos tisztai vizsgát letenni. Aki a tartalékos tisztai vizsgát sikerrel nem teszi, még egy második évi tényleges szolgálatra lesz köteles.

További kiképzetéseket végett az egyévi önkéntesek soraiból lett tartalékos hadapródok és tiszték a fegyvergyakorlatokra szükség esetében minden évben behívhatók.

Az egyévi önkéntes orvosok a felvétel a katonai állományban a gyalogsági csapatoknál s egy felvétet, mint okleveles orvos-tudorok, e minőségben szolgálnak.

Egy némileg kedvező újítás az lesz, hogy az összes egy évi önkéntesek 15 százaléka a honvédség számára biztosítottatik.

A hadi tengerészetnél az eddigi 4 évi tényleges és 5 évi tartaléki szolgálaton kívül 3 évi tengerési szolgálati kötelezettség léptetetik életbe.

A védtörvény ellen elkövetett vétségekre és kihágásokra s az azok megbüntetésére vonatkozó törvényes határozatok megszigorítottanak.

A honvédségnél.

A törvényjavaslatnak a honvédséget illető része is némi módosításokat tartalmaz, melyek közül a következők a fontosabbak:

A honvédség belserveszte a honvédelmi miniszter előterjesztésére a király által rendelti uton állapították meg. Az országgyűlésnek csupán az ellenőrzési joga marad meg, melyet a költségek meg vagy meg nem szavazása útján gyakorolhat. Az ezred-rendszer elfogadása, mely, mint földandár-rendszer, 1886. évi július 1-je óta van életbe léptetve, a törvényben is kifejeztetik. A honvédség tartaléka hasonló alapon szerveztetik, mint a hadsereg, azon lényeges különbséggel mégis, hogy a henvéd már két év eltelté után helyeztetik át a tartalékba.

Megegyi s helyi hírek.

* Szabdkán az árvászeki irodatiszti állásra Karácsonyi János választották meg.

* Áthelyezés. A magy. kir. igazságügyi miniszter Rapp Fülöp ujvidéki kir. tsvszéki irnokot a nagyváradi kir. tsvszékhez helyezte át.

* A zental járásbíróság ügykezelése ellen több panasz merülött föl. Péchi Aurél szabadkai törvényszéki elnök azt megvizsgálta s mindent rendben talált.

* **Esküvő.** Kövesligeti Büben László dr., a mária-nostrai (Vácz mellett) női fogház orvosa e hó 19-én esküszik örökül-höz a hájos Turkovits Vilma kisasszonynak Futakon.

* **Vendéglő-helyiségváltoztatás.** Matzitz Gusztáv, az Apatini söreresornó volt bérleje, a saját házában lévő vendéglőt vette át (Megyeház-ter, ezeltől Szabási-féle vendéglő). Az üneplyes megnyitót, miután az üzlet már újonnan be van rendezve, vasárnap lesz.

* **Szintársulatunkkal** a színbizottság éppen nincs megelégedve azon általunk is érintett oknál fogva, mert ninesenek drámai erőt. Egyenesen követelték Sághy és Borsódi igazgatóktól, hogy minél előbb szerződésnek egy drámai színezőn, a mit nevezett igazgatók egyáltalán nem hajlandók tenni. Így nagyon feszült lett a viszony a színbizottság és az igazgatók között, a minék nem valami kellemes vége lesz. Allitól fog el is hagyja rövid idő alatt Zombort e miatt a társulat.

* **Az Időjárás** határozottan télre fordult. Csipős hideg séd kelezetnek kedden és tegnap, szerdán, reggelre meg már erős havazás köszöntött be.

* **Fegyelmi vizsgálat** egy kapitány, alkaptány és főügyész ellen. A szabadkai Hirlap írja a következőket: „Közgazgatási tisztviselőink ellen folyton tartanak a fegyelmi vizsgálatok és rövid időközönként újakkal szaporodnak. A mult hét ismét felkavart egy oly ügyet, mely közigazgatásunkat még szégyenletesebbé teszi és aminek az lett a következménye, hogy Hevér Géza főkapitány, Antunovits Andor rendőr-alkaptány és Jankovich Kázmér városi főügyész ellen a főispán elrendelte a fegyelmi vizsgálatot. A vizsgálat elrendelésére okot adott, hogy a helygymnázium által végrehajtottan hozott határozat, mely szerint Peics József egy doglott marha husának eselédével való megetetése miatt 5 nap elzárásra ítéltetett, egyik törvényes közeg sem hajtotta végre, sőt az alkaptány a végrehajtást ítéletet perújítással hatályon kívül helyezte és hogy a törvénysértés még nagyobb legyen, a tanács helyben hagyta az alkaptány ítéletét. Nines szándékunkban a mulasztással vádolt tisztviselő törvényellenes eljárását megmenteni. — Ha vétekese, érje őket a törvény sújtó keze. A dolognak tisztá képet azonban nem látjuk akkor, amidőn csak az írem egyik oldalát nézzük. Van a dolognak sötétebb képe. A fegyelmi vizsgálat tárgyát képező ügy is egyike azoknak, mely szégyenletes közigazgatásunkban leli eredetét. Peics József a polgármesternek hű kortese s így ha Peics József a törvények ellen vét, egy szál hajának sem szabad meggorbúlnie. Mit tesz tehát közigazgatásunk e törvénytelenség leplezésére? Perújítást adott be, annak helyt át minden törvényes ok nélkül, az alkaptány felmenti a miniszteri határozat ellenére és a tanács, ahol a polgármester többségben van, szancionálja az alkaptányi ítéletet stb. stb.”

* **Öleső okmányhamisítás.** Még a nyáron történt Ó-Beesen, de csak most jöttek rá az ottani ki... adóhivatalnál. A hamisítás útján jogtalanul felvett pénz mindössze 20 ft. A selyembübe-váltás alkalmával Gágtis Szergia és neje Boszlyika két, nevükre szóló a gubóbevaltó közegek által kiállított utalványt mutattak be az ó-beesei adóhivatalnál. Az egyik eredetileg 5 ft 83 kr., a másik 3 ft 68 kr. értékű volt. De a furfangos házaspár kijavította a két utalványt úgy, hogy a kifizetendő összeg és a kilogrammok száma előt egy-egy 1-est illesztettek. A két adóhivatali fűtőzt az elég igazságon kivitt hamisítást nem vette észre s így a tisztes házaspár 20 fttal többet kapott, mint a mennit megérdemelt.

* **Községi és körjegyzők gyűlése.** Bács-Bodrogh megyei községi és körjegyzők egytelének folyó évi november hó 22-én d. e. 9 órakor Zomborban a megyeházában tartandó rendes évi közgyűlésének tárgya: 1. Elnöki jelentés az egytel működéséről és vagyoni állásáról. 2. Radimetzky Ferencz, Zsupánszky Lyubó és Eimann Károly egyteli küldöttek jelentése a magyarországi községi és körjegyzők központi egytelének 1888. évi szeptember hó 19-én Budapesten tartott rendes évi közgyűlése lefolyásáról. 3. Eimann Károly egyteli pénztárnok által 1887. évre szerkesztett egyteli számadás átvizsgálása és a felmentvény kiadása. 4. Az 1889. évi költségvetési előirányzat megállapítása. 5. A jegyzői nyugdíjszabályrendelet gyökeres módosítása ezaljból kiküldendő bizottság megválasztása. 6. Az egyteli elnöknel az alapszabályok 13. §-a értelmében netán benyújtandó indítványok tárgyalása. Topolány, 1888. november 1-én. Zsupánszky Lyubó, egyteli főjegyző. Radimetzky Ferencz, egyteli elnök.

* **Szabadkán** már tegnapi (nov. 7.) jutalomjáték volt hirdetve. A társulat egyik kedvelt énekesnőjének Ledofszky Marikának javára a „Bőregér” című operette került színpadra.

* **Tűz.** Szombaton délelőt Milodánovics György Szabadkán lévő háza ismeretlen okból kigyulladt és a tetőzetten kívül a tüzestel áldozatául egy telen is esett.

* **Tíz zsák szüzdohányt** találtak a napokban a bajai rendőrök Kiss Ádám bajai fuvaros kocsiján. A csempészeket a kocsival együtt a pénzügyőri biztosságnak adták át. Kiss Ádám kocsija és lovai elárverezettek. Matus György és fia István faddi csempészek pedig, kiknek tulajdonát képezte a dohány hazatolonozoltattak. Kiss Ádám, ki 4 ft kiakudott bérért a dohányt Bikityre akarta szállítani, de egy kabraztár sem kapott, megfogadta, hogy ha még egyszer vidéki ember fuvarba hívja, és ha liszert is a zsákokban, akkor is megnezi nines-e benne dohány.

* **Lemondás.** Schick Mátvás külai főszolgabíró ezen állásáról leköszönt s mint hírlék, Kulán ügyvédi irodát nyit.

* **Vizsgálat.** Grüber városi főkapitány idejében a zombori vendéglőkben a flaskókat olykor-olykor szemle alá vették. Most noha általános a panasz, hogy az üvegek és mértékek, nem felelnek meg a szabályoknak a rendőrség tlen túlhalmazott tendőt miatt a flaskókról megfélekedeztet, pedig cselezőn lesz erőlesen körültekinteni.

* **Sajtóárgyalás** lesz Budapesten a jövő hó 6-án, mely alkalommal a Szabadkán megjelent Bácskai Ellenőr szerkesztőjének, Stoecek Károlynak sajtópörében mondják ki a verdíktet. A sajtóelő-jelentést Mamusits Agoston tette meg Stoecek ellen rágalmazás és becsületsértés miatt. A vádlevelt még közleményt ínkrimál a Bácskai Ellenőr augusztus 17-iki számából. Az első közlemény „A gödrosi betyár” címet viseli s a többi közt azt mondja, hogy

Mamusich Agó választási elnök aréatlansága és durva gögje anynyira ment, hogy a város díszpolgárát, Zichy Jenő grófot, a választási teremből kiutasította s megöregíti, hogy Mamusich csak Horváth Mór-féle embereket tőr meg maga mellett. A „Tisztul a levegő” című második közleményben ez áll: „Mamusich Agó, a hírbet pánszálv agítátor — mint örömmel halljuk, — ügyvédi írodáját legközelebb Illavára helyezi át. Ohajtjuk, hogy Kozarek tartson előtte mielőbb felolvastást.” — A „választási visszazések” című közleményben Stoecek Károly ama véleményének ad kifejezést, hogy midőn a választási törvényt alkották, nem gondoltak arra, hogy gazember is lehet választási elnök. Mamusich kétség-telennék tartja, hogy Stoecek a gazember szót reá vonatkoztatta, mert Szabadka város második kerületében ő volt a választási elnök. A negyedik becsületsértés és rágalmazás egy hivatalos jelentés alakjába van öltöztetve, mely így hangzik: „Rabálományi jelentés. Szabadka, 1879. aug. 9-én az összes létszám volt 104 fő, öt napot át szaporodott kétfelét, összesen tehát 106. A szabadkai kir. ügyészség feljegyelete alatti börtön. 29. Mamusich Agó esalásért t. k. stb.” E homályos jelentést Stoecek ur valószínűleg csak a szabadkaiak számára írta; mások nem igen értik meg.

* **Szabad-e a zsilárbusnak új ruhát is árulni?** A földmívelés, ipar- és kereskedelmügyi miniszterium legutóbb hozott elvi jelentéséből iparügyi határozatban kijelentette, hogy az ipar-törvény 11. §-a alapján alkotott szabályrendelet szerint a zsilárbus-üzlethez az új ruhák elhárítása megtiltható. Ezt a nevezett miniszterium egy vidéki szabó-ipartársulat fölterjesztése következtében jelentette ki.

* **A szabadkai negyedmillió lopás** s az ezzel kapcsolatos kulai rablás ügyében Rósa Kálmán szegedi törvényszéki bíró szakadatlanul folytatja a vizsgálatot, mely újabb beismerő vallomások folytán már-már teljesen ki van derítve. A vizsgálat folyamán azon vádlottak közül, akik eddig a legkonokabul tagadtak, újabb ismét terepdelmes beismerő vallomást tettek ketten. A monstre-bűnügy lebonthatásá rendkívül megkönnyítették ezek a beismerő vallomások. Klemm Jusztin esendőrfőhadnagy ezalatt folyton kutat és szedi össze az újabb és újabb adatokat a vizsgálat kiegészítéséhez. A zsilányfő esendőrfőhadnagy tegnapelőt ismét behajóztak Török-Kanisáról Szegedre két asszonyi személyvel, akik ma delután rendkívül fontos vallomást tettek a negyedmillió lopás ügyében. Az egyik asszony a negyedmillió lopás egyik föttesenék: Madacski Antalnak a felsége, aki férje ellenében beismerő vallomást tett. A másik asszony tanúként szerepel s ez is igen lényeges dolognban tett vallomást. A két asszony kihallgatás után elbocsátottak. Rendkívül érdekesek a vizsgálatnál a szem-besítések. Egy ilyen szembesítés alkalmával történt, hogy a fővádlottak egyike a beismerésben túlcaztavára a szeretőjét, aki szemban állva vele reávallott. A további nyomozás érdekében részletes nem közölhetők az újabban kiderített eseményekből, de ma már úgy áll a vizsgálat, hogy nemcsak a kulai rablás, hanem a negyedmillió lopás ügye is teljesen ki van derítve. De ezek is puhulnak már a többi vádlott beismerő s tanak feléjük tornyosuló vallomásával szemben. Megjegyzendő még, hogy a negyedmillió lopás ügyében a szökesben levő Maczonka György és neje ingó és ingatlan vagyonára a bűnügyi zárlat a delegált szegedi kir. törvényszék által elrendeltetvén, az a szökevények lakásán fogamatosítva lett Maczonka György és nejenek — mint hírlék — a rendőrség nyomában van, de minden fázódása sikertelen.

* **Hivatalhelyiség változás.** A magy. kir. államvasutak helyhen székelő osztálymárnokosge hivatalhelyiségét f. é. november hó 1-ével (Florian-utczából) a zárdá mellélt Hameder-féle ház első emelétébe tette át.

* **A Rabsegélyző egytel** vasárnap dél e. gyűlést tartott a helybeli törvényszék tanácsosai terében, mely alkalommal Molnár Elek, a pestvidéki törvényszék által fogházra íelt s a gombosi munkatelepen lévő fegezneknek 5 ft útköltséget szavaztak meg. Az összeg a napokban leendő szabadlára helyeztetésékor utalványoztatik ki.

* **Magyar nyelv a szerb iskolában.** Brankovich, szerb püspök, mint egy temesvári távirat jelenti, a napokban elrendelte, hogy minden, a szerb püspöki egyházmegye kerületébe tartozó felekezeti iskolában ezental a magyar nyelvet már az első elemi osztályban kezdjék tanítani.

* **Eljegyzés.** Dr. Blau Lajos szabadkai ügyvéd f. hó 1-én jegyet váltott Krausz Terkával, Krausz Miksa nagyikindai földbirtokos szeretetreméltó leányával.

* **Mészárosok figyelme.** A helygymnázium rendeltetileg kimondta, hogy az 1874. évi XX. t.-c. 22. §-a kizárólag csak a szarvasmarhákra nézve írja elő azon kötelezettséget, hogy a mészárosok minden vidéki marhának behozatalát a községi előjárásokról 12 óra alatt bejelenteni tartoznak; ezen törvényes rendelkezést tehát a bírakra ki nem terjesztető; azok behozatalát ennélfogva bejelenteni nem szükségesek.

* **Teljes bűnbocsánat.** Az „Observatora Romano” az egyteli szertartások kongregatója által a napokban kibocsátott rendelettel közli, mely szerint a pápa több püspök indítványára beleegyezett, hogy december 31-én a szentőség az összes templomokban kitetésék, s a pápáért és az egyházért imák mondassanak. Azután a nép áldásban fog részesülni. Mindazonáltal a híveknél, kik erre az egyház és a szentekes nyugalmért és a bűnösök megtérésért imádkoznak, a pápa teljes bűnbocsánatot ad.

* **Tengerinek soron kívül való szállítása.** A magy. kir. államvasutak igazgatósága közteszi, hogy vonalain feladásra kerülő 1888. évi termésk morzsolst és zsakokba töltött nyers kukoricaküldemények a kozm. és közlekedésügyi m. kir. miniszter engedélye alapján jövő évi január hó végéig más áruk, tehát más gabonánéket előtt is sorrendben kívül fognak elszállítatni.

* **Robbanékony tárgyak szállítása.** A robbanékony tárgyak vasuti szállításának szabályzatát a közlekedésügyi miniszter a helygymnáziummal egyetértőleg módosította, s az így átalakított szabályrendelet most küldte meg a törvényhatóságoknak és a vasuti igazgatóságoknak.

Irodalom.

— **Vértesi Arnold** ezer elbeszélésének füzetes állatából már a 7-ik füzet is elhagyta a sajtót. E füzetet végződik az első kötet, s ebben kezdődik meg „A koporsóban” című érdekes-feszítő elbeszélés. Ezen kívül a „Múltóságos ur” című elbeszélés is kezdetét veszi benne. Általában a változatosság és gazdag tartalom jellemzi e válatot s ép ezért nem győzzük elége ajánlani olvasóinknak. Finom velin papirostra nyomott 48 oldalt tartal-

maz minden füzet, s ennek dacára még is csak 15 kr. Egész évre előfizetés 7 ft 80 kr-ért, negyedévre 1 ft 95 (13 füzetre) e a szöke nevére Debrezencben. Az új előfizetőnek az eddig megjelent füzetek egyzszerre küldetnek meg, de megrendelhetni füzetenként való szállításra könyvkereskedés útján is.

— **„Dr. Zádori János élete”** című munka második kiadására megrendelési föllívás Zádori Irodalmi érdemeinek méltánylása és az iránta táplált ószinte kegyelet alig nyilvánulhatott volna illőbben és általánosabban, mint midőn rövid néhány hó alatt teljesen elfogyott azon munka, mely tanulságos és tevékeny életének vázolatát tűzte ki feladatává. Megvallom, nem bántórkodtam volna magamat azon reményben ringatni, hogy az igénytelen munka oly kedvező fogadtatásban részesüljön és ma sem tulajdonítom az érintett körülményt másnak, mint azon beszo kegyeletnek, melyet a boldogult — ritka tulajdon gyanánt — sajtájának nevezhet. „Dr. Zádori János élete” tehát első kiadásában teljesen elfogyott és így azzal a t. megrendelőnek egyelőre nem szolgálhatok. Miután azonban többen vannak, kik a munkát közelebb megrendelni sziveskedtek, elhatároztam annak újból történendő kiadását azon esetre, ha legalább annyi megrendelő jelentkeznék, hogy a kiadás költségei fedezetlenek. Van szerencsém tehát ezennel a m. t. közönség becses figyelmébe ajánlani azon kérésemet, hogy a ki a fentemlített munkát bírni óhajtja, sziveskedjék velem ebbeli óhaját e hó végéig tudatni. Ha u. i. tájékozva lennék e hó végéig a szükséges példányok száma felől, akkor a munka a boldogult halálának évfördülője alkalmából, mely december 30. lesz, egészen bizonyosan elhagyhatná a sajtót. A munka e második kiadása kis 8-értben, igen finom papíron, a lehető legzisebb kiállításban és a boldogult arczképével gazdagítva jelennek meg, körülbelül 8 ivnyi terjedelemben. Ara 80 kr. Papnovendéknek 60 kr. Az összeget legegyszerűbb s legezisebb utalványon küldeni. Kik azt előre beküldik, bérmentve fogják a munkát kapni. Minden nálam egyzszerre megrendelt 10 példány után egy tiszteletpeldánnyal kedveskedem. Esztergom, Miúdszentek napján, 1888. Kiváló tisztelettel Dr. Walter Gyula.

Színház.

Szombaton, nov. 3-án, **Egy új Volenczében**, Strauss János operetteje került színpadra.

A szép kerengőkben bővelkedő operettet meglehetősen telt ház nézte végig s az összegvög, korreot előadás még is érdemelte a figyelmet. Valamennyi szereplő kitett magáért tőletelhetőleg, mint ha csak versenye keltek volna egymással.

Első sorban a karról kell megemlékeznünk, mint a mely ezáltal határozottan szépen énekel. Különösen a serend-jelenet kerengője tetszett, de általában véve az egész előadás folyamán sikerült karéneket hallottunk. Az álarcos menet gerle-énekét Hevesiné, Kis Laura, Bánáthyné és Kállai Julesa mutatták be.

Urbino szerepét Borsóndi játszotta kedves elevenségével. Éneke is szép és határozott volt. (Jelmézéről is dicsérettel emlékeztünk meg, a mi Borsóndinál mindig csinyal és pompával van kiállítva. No de ez nem művészetének érdeme). Tisztai (Pappacoda, makaroni-szakács) szintén jó énekel és játszott, Tisztai komikumában általán véve némileg intelligencia van s nem megy soha a túlságokig.

Tordai Mariska Cibuletta szerepében kedves alak volt. Nyiregyházi Vilmos határozottan és tisztán énekel. Látszott, hogy otthon volt szerepében is nem először játsza azt.

A három senátor Moóri, Hevesi és Pekete adta és játékkal sok derült jelenetet teremtettek.

Vasárnap a **Tűzről pattant leány** került színpadra Costa K. 4 szakasz bohózat. Deréki fordításában.

A gyenge darabot kár volt átültetni is a magyar színpadok számára, mert lehet, hogy eredetiben szép sikerrel adják, de a magyarban már elvesztette értékét és még vasárnapi bohóságának is üres volt s dacára annak, hogy a szereplők iparkodtak életet önteni belé, nem sikerült a publikum érdeklődését lekötni a darab iránt.

Sághy, Juhász földbirtokos és Réthy az igazán hájfejtő Hájfejtő Muki szerepében sikerült alakítást mutattak be s eskás az ő játékukból fejtett a kevés komikum.

Hétfőn felárakalt rendkívüli előadásul **Mátvás király és a tót diák** adott.

Ez volt a harmadik teláras előadás és a három között a leggyerebb publikumú is. Úgyzóvalán még az előadás költségeit is alig fedezte a bevétel. Pedig a darab, ha még oly régi is, — ily ezalra igen alkalmas. Nem valami finom, de mindazonáltal igazi magyar humora, régi történelmi alakjai, könnyed és kereked meszesövöse érdekes műve teszik, ha mindjárt nem is kitünővé az inkább bohózatot mint vígjátékot.

De ha egyszer a „nép” nem ér rá hétfőn színházba menni, a „nem nép” meg nem akar a nép közé keveredni!

A szereplők közül különösen Tisztai (Vlad Marci, tót diák) nevette meg sokszor a publikumot; tőtes kijelése, éneke és táncza, életelepen játéka, mind sikerültek Tordai Mariska (Katalin) megint igazi bensőségél, érzéssel szavaltá szerepét. Kiemelhetjük még Moórit, Hevesit, Rózsánét, Bánházi Terézét és Feketét.

Kedden Schönthán 4 felvonásos vígjátéka, az **Arany pók** került színpadra.

A lapos humorú darab előadását a bérleőkön kívül alig nézte meg valaki. — Igazi német vígjáték az Arany pók, sem dialógus nem olyan élénk, mint a milyennek kellene lenni a vígjátéknál, sem jellemelő, sem helyzetelő folyó komikuma nines. Aztán mily egygűy éleket mondanak benne az egyes alakok!

Pl. a szegény rajztanár elmondja, hogy ő nem sokalja adóját, mert azért a néhány márkáért gyonyorkodhatik a szép katonaságban és tüzölőségekben, aztán este világitott utczán sétálhat. Neki már elég is a lámpa az utcákon, de a város még mindig ujakat is állít föl. Es mindez „eskás az ő kedvéért” történik, az ő adójáért! (Tessék nevetni rajta!)

Ilyen hangon megy a vígjáték az utolsó fölvonásig, a hol a helyzet könyöröl meg a száraz mesén és egy kis komikummal önti föl, a mi mégis kell némi derűtliséget.

A furesza jellemző Klíngenberg Tödört Moóri élethű alakú tette jellemző, átgondolt játékaival. De annál rosszabb volt (s az is marad) a Vörlitz alakja, a ki bárdolatlan, durva, igazán fölhatott jellem; ez a komikum kedvéért van így megalkotva, de a finomabb izlésű ember csak számakozni tud az ilyen nyereség fölött. Palotái is elhibázta alakítását, a mikor Vörlitz szerepében tűzött maszkjával és kiabálásával akart komikussá lenni. Inkább könyörölt volna a szegény Vörlitzten.

Réthy a szelíd Henriket adta, (Klíngenberg fia) de szép szavalása és akadozó, itt-ott merev játéka nem állott összhangban egymással. Fekete a kissé együgyű rajztanár alakján nem segíthetett igyekvő játékaival s így a szegény öreg nem tudta rokonszenyünket fölkelteni, akárhogy cselezte is. Fekete különben az efféle föligmeddigi komikus (persze sikerült) szerepekben meglehetősen szokott játszani. Tordai Mariska (Sárka, a rajztanár leánya) elemében volt az ő játékkörének egészen megfelelő szerepben, úgy szintén Csöngényi Vilma is (Hermine). Hevesi (dr. Kolmár) merev és hideg volt, mintha nem is neki való lett volna ez a szerep. Vagy talán öntudattal játszottja így? (Akkor nem helyes alapon állott). Tiszta a szegény jámbor fodrászt pompásan adta. Minden mozdulata találó volt, de különösen maszkja tűnt ki.

S végre találkozott közönségünk egy ritkán látott kedvencével is, Belme Erzsével, a ki — sajnos — ezúttal csak másodrendű szerepet kapott. Vajjon miért nem látjuk őt gyakrabban a lámpák előtt? Hiszen játéka, szép hangja és különösen rokonszenves alakja emeli az előadás hatását, mert egy-két operettben dacára annak, hogy rövid színészi pályája van még, már is szép sikert szerzett.

NYILTTÉR.*)

Végre egy nélkülözhetlen háziszert a nyak- és mellbajok ellen.

Tietze Oszkár, gyárosnak sokszoros fáradság után sikerült végre szerencsésen a köhögés, rekedtség és elnyálkásodás ellen ősidők óta jó szernek bizonyult hagyományedvet erős és ellenzenges izetől megmenteni és így minden szenvedőnek használhatóvá tenni. A hagyományedvnek más alkalmas anyaggal való keverése, a híres-sé vált haryma-bombon alakjában, kellemes és használható szerre vált. Jól figyeljünk a „Tietze” névre, mely minden csomagon ismételve előfordul. Minden más értéktelen utánzat.

Az eredeti kapható 20 és 40 kros csomagokban, minden nevezetesebb győgytárban és fűszerkereskedésben. A fővártár Osztrák- és Magyarországnak Kremsierben (Morvaország) „Apothekum zum schwarzen Adler.”

* E rovat alatt közzétett nem vállal felelősséget a szerk.

Menet-rend.

Érvényes 1888. évi október hó 1-étől.

Szabadka — Baja.			
Állomások	2512. vegy. v.	2502. szem. v.	
Szabadka indulás	5.45*	2.45	
Osiheria	6.32	3.20	
Bács-Almás	7.18	3.52	
Bikity Borsód	8.02	4.26	
Baja érkezés	8.52	5.02	

Baja — Szabadka.			
Állomások	2501. szem. v.	2511. vegy. v.	
Baja indulás	10.26	6.50*	
Bikity Borsód	11.05	7.51*	
Bács-Almás	11.45	8.47*	
Osiheria	12.10	9.21*	
Szabadka érkezés	12.40	10.00*	

Szeged — Szabadka.			
Állomások	701. szem. v.	703. szem. v.	711. vegy. v.
N.-Várad indulás	—	—	9.26
Szeged	7.50	11.44	8.50*
Horgos	8.29	12.25	9.36*
Palics érkezés	9.04	1.00	10.15*
Palics indulás	9.06	1.02	10.17*
Szabadkára érkezés	9.24	1.20	10.36*

Szabadka — Szeged.			
Állomások	712. vegy. v.	704. szem. v.	702. szem. v.
Szabadka indulás	5.35*	2.55	6.34*
Palics érkezés	5.54*	2.53	6.52*
Palics indulás	5.56*	2.55	6.53*
Horgos	6.35	3.34	7.31*
Szeged érkezés	7.16	4.13	8.10*
N.-Várad	6.50*	—	—

Állomások			
	812. vegy. v.	804. szem. v.	814. vegy. v.
Szabadka (vendéglő) indulás	5.40*	2.10	6.40*
Tavankut	6.15	2.35	7.20*
Bajmók	6.40	2.55	7.49*
Nemos-Millities	7.25	3.25	8.42*
Zombor	8.05	3.47	9.27*
Prigel. Szt.-Iván	8.36	4.08	10.02*
Szánta	8.55	4.22	10.24*
Gombos (vendéglő)	9.11	4.34	10.43*
Erdőd	10.40	5.25	11.43*
Dálya	11.29	5.39	13.07*
Dráva-Szarvas	11.50	5.56	13.30*
Eszék	12.21	6.18*	14.03*

Állomások			
	803. szem. v.	811. vegy. v.	815. vegy. v.
Eszék indulás	8.26	3.46	11.31*
Dráva-Szarvas	8.54	4.23	12.03*
Dálya indulás	9.15	5.08	13.38*
Erdőd érkezés	9.31	5.24	13.56*
Gombos indulás	10.21	6.24*	15.20*
Szánta	10.36	6.40*	15.39*
Prigel. Szt.-Iván	10.51	7.09*	15.59*
Zombor	11.19	8.10*	16.59
Nemos-Millities	11.35	8.38*	17.23
Bajmók	12.12	9.37*	18.10
Tavankut	12.30	10.02*	18.32
Szabadka érkezés	12.55	10.42*	19.05

A 803. sz. vonat esattakozik Szabadkán Budapest, Belgrád, Baja és Szeged felé 811. és 815. vonat csupán Budapest-felé.

Állomások					
	502. kol. expr.	506. szem. v.	513. gyors v.	512. omn. v.	vegy. v.
Szabadka indulás	8.54*	1.46	6.24*	6.10	11.35*
Usantavér	2.29	—	—	6.37	12.36*
Topolya	3.05	6.58*	7.02	7.02	11.22*
Hegyes Feketehegy	3.42	7.17*	7.26	7.26	12.10*
Vorbász Kula	4.11	7.31*	7.40	7.40	12.52*
O-Kér	4.39	7.46*	8.11	8.11	13.32*
Kiszács	5.06	—	8.29	8.29	14.11*
Ujvidék (vendéglő)	10.49	5.55	8.23*	9.03	5.24*
Zimony érkezés	12.18	9.04*	9.55*	11.1.5	—
Belgrád érkezés	12.32	—	10.10*	11.35	—

A Budapestről Belgrád felé közeledő vonatknál az 512. számú vegyes vonat Szabadkától mint személyvonat közeledik.

Állomások					
	501. express	503. gyors v.	513. vegy. v.	507. szem. v.	vegy. v.
Belgrád indulás	2.30*	5.35*	5.55*	5.16	—
Zimony indulás	2.44*	6.00	6.30	5.48	—
Ujvidék	4.16*	7.39	9.54	8.17*	10.56*
Kiszács	—	—	10.30	8.40*	11.49*
O-Kér	—	8.10	10.57	8.58*	12.26*
Vorbász Kula	—	8.25	11.30	9.21*	1.20*
Hegyes Feketehegy	—	8.39	11.55	9.39*	2.09*
Topolya	—	8.57	12.36	10.06*	3.05*
Usantavér	—	9.14	10.14	10.27*	3.43*
Szabadka érkezés	6.01	9.34	1.45	10.52*	4.35*

A Zimonyból Budapest felé közeledő 513. sz. vonat Szabadkáiig mint vegyes, onnét Budapestig mint személyvonat közeledik, valamint az 507. sz. személy vonat Szabadkáról mint vegyes vonat közeledik Budapest felé.

Megjegyzés: az esti 6 óratól reggeli 5 óra 59 percig terjedő éjjeli idő *gal van jelölve.

Felolós szerkesztő és kiadó-laptulajdonos:
Dr. MOLNÁR GYULA.

Hamisításoktól óvakodjunk!

Senki se fogadjon el mást, mint:

<p>Dr. POPP J. G. udvari fogorvos</p> <p>Anatherin szájvizét,</p> <p>mely 40 év óta a legjobb figyelemmel készült szer. Előnyös a fogak, a nyak kellemetlen szagát és ízt, megemésztési és fogfájást, erősíti a fogakat stb.</p> <p>Ára a kis palacknak 50 kr., a közepes nagyságúnak 1 frt. a nagyinak 1 frt 40 kr.</p>	<p>Dr. POPP J. G. udvari fogorvos</p> <p>aromatikus fogpasztját,</p> <p>mely a legkellemesebb, legibb és legelőnyösebb fogpaszt. Előnyös használva a szájjal együtt.</p> <p>Ára 35 kr.</p>	<p>Dr. POPP J. G. udvari fogorvos</p> <p>Anatherin fogpasztját</p> <p>(szégytelvények)</p> <p>mely győgyhatású alkáli-só kivételében nemcsak a leg jobban foglaltat, de egyszerűen kitűnő orvosi szer is.</p> <p>Ára 1 frt 22 kr.</p>
<p>Kaphatók Zomborban: Galle E., Rónay E. és Saly A. gyógyszerárban, Falcione G., Weldinger S. és Zs. és Heindlhofer R. kereskedőknél.</p>		
<p>Dr. POPP J. G. udvari fogorvos</p> <p>fogporát,</p> <p>mely rendkívül kedvelt fogtisztító szer. A fogakat barátságosítja. A fogaknak befűrésért közközzet.</p> <p>Ára 63 kr.</p>	<p>Dr. POPP J. G. udvari fogorvos</p> <p>fogtömőjét (Plombe)</p> <p>melyvel bárki odvén fogat a legnagyobb stabilitás szerint tömésge kitöméselheti.</p> <p>Ára 1 frt.</p>	<p>Dr. POPP J. G. udvari fogorvos</p> <p>nővényszappánát.</p> <p>mely 18 év óta a legkiválóbb eredménytől van használatban mint pipere és győgyzappán, minden bőrkáros és foltok ellen.</p> <p>Ára 30 kr.</p>

Csak a dr. Popp-féle szerek valódiak és hatásosak!

Salgó-Tarjáni kőszénbánya részvénytársulat.

Salgó-Tarjáni darabos- (tömör) és kocka-szén

háztartások számára továbbá

AKNA-SZÉN GYÁRI CZÉLOKRA

kitűnő minőségben és a legolcsóbb árak mellett szállítottak Budapesten, valamint minden vasuti állomásra. — Megrendelések Budapestre az igazgatóságához (V. kerület, József-tér 14. szám alatt) intézendők és pontosan fogantatosítottak.

A Salgó-Tarjáni kőszénbánya részvény-társulat igazgatósága

7-10

Budapest, V. kerület, József-tér 14. szám.

Az első osztrák ajtó-, ablak- és padlógyár szövetkezet

Bécs, IV. Heumühlgasse Nr. 13. Alapítva 1817-ben
Markert M. vezetése alatt

ajánla nagy áruraktárát, kész ajtókból és felszerelt ablakokból, valamint amerikai tölgyfa parquet burkolataiból. — A gyárnak nagy mennyiségű száraz faanyag és jelentékeny árukészlet állván rendelkezésére, mindennemű szükségletnek a legrövidebb idő alatt megfelelhet.

Ugyanott elvállaltatnak portálék kijávitásra, valamint berendezések kaszárnyák, kórházak, iskolák, irodák stb. részére, — nemkülönbön mindenféle nagyságú pakkoló ládák és mindennemű gépileg előállítandó famunkák készítettnek adott minta vagy rajz szerint.

Farugós madráczok darabja 6 frt.